

Fosterdiagnostik

Fosterdiagnostik undersökning av fostret

De allra flesta barn föds friska, men för alla kvinnor, oavsett ålder finns en risk att barnet utvecklar en missbildning.

Alla kvinnor i Kronoberg erbjuds KUB och rutinultraljud.

Fosterdiagnostik är frivillig

All fosterdiagnostik är frivillig. Du väljer själv om du vill genomföra den undersökning som erbjuds. Undersökningen kan ta mellan 30 – 60 minuter.

Ibland kan du behöva ta svåra beslut. Två saker kan hjälpa. Det ena är

information som underlättar att fatta ett välgrundat beslut. Det andra är samtalsstöd genom exempelvis kurator eller barnmorska. Vi hjälper till med denna kontakt.

Din partner eller någon annan anhörig är välkommen att vara med vid undersökningen. Ultraljudet är en avancerad medicinsk undersökning som kräver stor koncentration av läkaren/barnmorskan. Därför kan barn inte följa med på denna undersökning.

Du har möjlighet att köpa digitala foton i samban med erbjudna ultraljud. Det kostar 100 kr. Det är inte tillåtet att själva fotografera eller filma under undersökningen.

Har du navelpiercing bör det togas bort innan undersökning. Kom i god tid, är du senare än 10 minuter är det inte säkert att din undersökning hinner utföras.

Kombinerat ultraljud och blodprov (KUB)

Undersökningen är ett sätt att ta reda på sannolikheten för att ett foster har Downs syndrom samt två andra kromosomförändringar.

Dels lämnar man ett blodprov som mäter vissa graviditetshormoner och dels genomgår man en särskild ultraljundsundersökning. Blodprovet kan lämnas efter

graviditetsvecka 9 och undersökningen med ultraljud görs i vecka 11–14.

Med hjälp av blodprovsvaret, ultraljundsundersökningen och bakgrundsinformation om kvinna som tex ålder går det att bedöma sannolikheten för om fostret har någon av dessa kromosomförändringar.

Hur går undersökningen till?

Blodprovet tas genom ett stick i armvecket. Provet måste lämnas minst en vecka före ultraljundsundersökningen för att svaret ska kunna ges direkt.

Ultraljundsundersökningen görs vanligtvis utanpå magen och barnmorskan eller läkaren mäter en spalt i fostrets nacke. Vi kontrollerar också graviditetslängden.

För att underlätta undersökningen är det bra om du har en välfylld blåsa.

Besked

Man får besked om resultatet direkt efter undersökningen. Om sannolikheten för kromosomförändring hos fostret är hög dvs. mer än 1:51 finns det möjlighet att göra moderkaksprov eller fostervattenprov som då ger ett exakt besked angående dessa kromosomer. Vid sannolikhet mellan 1:51 till 1:1000 finns det möjlighet att ta NIPT (Non Invasiv Prenatal Test).

Rutinultraljud (RUL)

Undersökningen genomförs i vecka 18–20.

Ultraljudsundersökningen görs vanligtvis utanpå magen av barnmorskan eller läkare.

Vi bekräftar hur många foster som finns i livmodern och daterar graviditetslängd om det inte är genomfört tidigare i graviditeten. I denna undersökning ingår också en anatomisk granskning av fostret enligt en checklista för att se hur graviditeten utvecklas. Olika inre organ syns tydligare i dessa veckor än vid det tidiga ultraljudet. Man tittar även på fostervatten och var moderkakan sitter.

Vid detta besök kan man ta reda på könet. Information om barnets kön ger vi enbart om ni frågar efter det och vi kan se det tydligt. Vi gör inte ett extra ultraljud bara för att titta efter barnets kön.

NIPT (Non-Invasive Prenatal Test)

Har du genomgått en KUB-undersökning och fått en sannolikhet mellan 1:51 – 1:1000 så erbjuds du NIPT prov. Du kan även ha fått ordination på det av andra anledningar. Även NIPT visar sannolikhet för att ditt foster kan bära på en avvikelse på kromosom nummer 21 (Downs syndrom), 18 eller 13.

Vad är NIPT?

NIPT är en sannolikhetsberäkning och mycket tillförlitligt om det visar normala kromosomer. NIPT ger även en bra indikation om fostret bär på kromosom 21, 18 och 13. Skulle provet visa på kromosomavvikelse bör det bekräftas med

moderkaksprov eller fostervattensprov.

Provet

Du kan genomföra provtagning när du är på ultraljudsmottagningen. Blodprovet skickas till Klinisk Genetik, Karolinska Universitetssjukhuset.

Provsvaret

Provsvaret kommer efter 14 arbetsdagar och skickas till ultraljuds-mottagningen. Normala provsvar kan även ses genom att logga in med Bank Id på Patientportalen via karolinska.se/foster. Vid avvikande svar kontaktas du av personal på din ultraljudsmottagning.

Skulle provet visa på kromosomavvikelse bör det bekräftas med moderkaks- eller fostervattenprov.

Moderkaksprov eller fostervattenprov

När man är gravid kan man göra ett moderkaksprov/fostervattenprov för att upptäcka om fostret har förändringar på sina arvsanlag, de så kallade kromosomerna.

Moderkaksprov kan göras tidigast graviditetsvecka 11 och fostervattenprov tidigast graviditetsvecka 15. Provet är inte helt riskfritt, utan en av hundra provtagningar kan leda till missfall.

Hur går undersökningen till?

Vid provtagningen kontrolleras graviditetens längd med ultraljud. Med hjälp av ultraljud sticks en tunn nål genom magen in i livmodern och det tas ut celler från moderkakan eller en liten mängd fostervatten. Provtagningen orsakar endast

liten till måttlig smärta. Det är normalt att efteråt känna en lättare, övergående, mensliknande värk.

Efter undersökningen

Har du ett fysiskt lätt arbete kan du återgå till detta efter provtagningen. Vid tungt arbete rekommenderar vi att du inte arbetar mer denna dag.

Vid mensliknande blödning och/eller mensliknande smärtor samt fostervattenläckage kan du höra av dig nästföljande vardag, till kvinnokliniken i Växjö, tfn 0470-58 95 89. Vid kraftig blödning, där du byter binda flera gånger inom en timme och/eller feber inom 2 veckor efter ingreppet, ringer du omgående tfn 0470-58 84 70, knapptryckning 2. Under jourtid kopplas samtalet vidare till sjukvårdsrådgivningen, 1177, som då hjälper dig vidare.

Moderkaksprovet/foster-
vattenprovet skickas till
Genetiska kliniken i Lund.
Om provet inte visar någon
avvikelse får man efter 1–2
veckor ett brev med detta
besked. Om något avviker på
provsvaret kontaktas man av
Läs mer på 1177.se

läkare på Kvinnokliniken för
information.

Ultraljudsmottagningen
Växjö 0470–589589
telefontid mån-fre 8:15–9:15
och mån-tors 13–14.

Ultraljudsmottagningen Kvinnokliniken
Region Kronoberg
351 88 Växjö

www.regionkronoberg.se